

پیشگفتار

این کتاب که در پی چاپ کتاب حقوق تحقیقات جنایی نگارنده برای آشنا کردن خوانندگان و دانش پژوهان با شیوه‌های کشف علمی جرایم نگاشته شده است، به زعم نگارنده برای کسانی که در رشته‌های گوناگون حقوق، جرم‌شناسی، جرم‌یابی، مشاغل قضایی و پلیسی و یا وکالت دادگستری تحصیل یا فعالیت می‌کنند خالی از فایده نیست. جلد اول این کتاب به طور معمول، برای رفع نیاز دانشجویان دانشگاه در رشته‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی نگاشته شده و شامل اصول و قواعد کلی است که غالباً در خصوص همه جرایم قابل اعمال می‌باشد؛ اما گاه بنا بر تجارب شخصی و در موارد ضروری، اندکی وارد موارد جزئی شده و آن را با مثالهای زنده عملی آمیخته‌ام تا مطالعه و درک مطلب را تسهیل کند.

در جلد دوم کتاب سعی شده است که کشف علمی جرایم مهم مانند قتل، ضرب و جرح، تجاوزات جنسی، آتش‌سوزیها و انفجارات، جعل پول و اسناد رسمی و غیررسمی، جرایم مربوط به مواد مخدر، سرقت در انواع گوناگون، تقلب، کلاهبرداریها و ... به طور مجزا توضیح داده شود، بنابراین جز به اقتضای مورد و از باب مثال، از توضیح و تشریح فرد فرد جرایم اجتناب شده است.

در تألیف این کتاب کوشش شده است ملاحظات دینی، ملی و اقلیمی رعایت شود و تا حد امکان از طرح مطالب پیچیده‌ای که خارج از حدود امکانات معقول کشور ماست و یا موضوعاتی که هم‌اکنون در مرحله تحقیق و بررسی بوده، هنوز در سطح گسترده جهانی وارد زندگی اداری نشده است خودداری شود.

همچنین در این کتاب به بعضی از مواردی که به استفاده از سیستم پیچیده

صنعتی، گران و پرتجمل نیاز ندارد و نظام کشف جرم ما با آن هنوز مأنوس نشده و به توسعه و تکامل سازمانی و آموزشی و تجهیزاتی نیاز دارد تأکید گردیده و سعی شده است موضوعات عملی مطرح شود تا به وسیله این امکانات و به مدد ابتکارات شخصی و با استفاده مطلوب از معلومات کارشناسان فن در هر بخش فعالیتهای کشف جنایت به نتیجه برسد.

در این کتاب از پرداختن به موضوعات پزشکی قانونی، به لحاظ خارج بودن از حیطه معلومات و تخصص نویسنده و نیز به علت تفاوت موضوع پرهیز شده و تنها به اشاراتی چند در موارد ضرورت بسنده شده است.

در بعضی از بخشهای کتاب، به لحاظ طبع تفکیک ناپذیری وظایف پلیس قضایی، پلیس جنایی و پلیس علمی، به مطالب مشترک میان آنها اشاره شده است تا موضوعات حالت انتزاعی پیدا نکنند.

کشف علمی جرایم یکی از دیدگاههای سیستمی (مجموعه‌نگری وحدت‌گرا) مربوط به علوم جزایی است که با علوم مادی طبیعی و روانشناسی ارتباط تنگاتنگی دارد. همچنین، این رشته با علوم حقوقی و قضایی از یکسو و علوم اداری و مدیریت از سوی دیگر پیوندی ناگسستنی دارد. نویسنده کوشیده است ضمن توضیح مطالب تخصصی و فنی، اشارات کوتاهی نیز به جنبه‌های حقوقی موضوعات مطرحه داشته باشد که این موضوعات بتفصیل در تألیف دیگر نگارنده با عنوان حقوق تحقیقات جنایی آورده شده است. در مورد جنبه‌های مدیریتی نیز مطالب بسیار کوتاهی در این کتاب نوشته‌ام ولی مدیریت تحقیقات جنایی را به تألیف دیگری با همین عنوان واگذار کرده‌ام.

کتاب حاضر حاصل تتبعات و تجارب عملی و شغلی و مشارکت در سمینارها و کنگره‌های متعدد داخلی و بین‌المللی و سالهای متمادی و طولانی تدریس این رشته در دانشگاههای معتبر کشور می‌باشد و مجلدات بعدی را نیز در پی خواهد داشت.

طرح کتاب یک نظرگاه سیستمی را معرفی می‌کند (مجموعه اول راجع است به مطالبی کوتاه از دولت و دستگاههای دولتی واضح و مجریان قوانین جنایی و بویژه پلیس به این اعتبار که نظم جامعه از طریق حمایت کیفری حفظ می‌شود. مجموعه دوم ناظر به

پیشگفتار ۳

بخش دلایل علمی و فعالیتهای آزمایشگاهی مربوط به عمل جنایی می‌باشد و مجموعه سوم به توضیح صحنه جنایت به‌عنوان مرکز اصلی فعالیت جنایی بزه‌کار و منبع اصلی دلایل اختصاص یافته است. در مجموعه چهارم نیز دربارهٔ بازیگران صحنه تحقیقاتی جنایت یعنی مثلث مأموران، شهود و متهمان که در نهایت، اتصال مجموعه‌های مزبور تکلیف اتهام جنایی را روشن می‌سازد، بحث شده است.

امید است کارشناسان ما در این رشته با همکاری بخش صنعت و نیروهای متخصص سازمانی و غیرسازمانی و در پرتو تحقیقات و یافته‌های حاصل از آن بتوانند از طریق ساده کردن کارها و ابداع و ساخت دستگاهها و وسایل مورد نیاز در داخل کشور و ایجاد آزمایشگاههای لازم در مراکز استانها و شهرها و نیز تربیت کارشناسان، مأموران تحقیقات را یاری دهند.

در پایان از مسئولان محترم سازمان «سمت» که به سامان رسیدن این کتاب حاصل زحمات آنان است، بویژه سرکار خانم احترام صالح که ویرایش این کتاب نتیجهٔ دقت فراوان ایشان است سپاسگزاری می‌کنم.

ولی‌الله انصاری